

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра іноземних мов

Інститут вищої освіти НАПН України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Донбаський державний педагогічний університет
Українська асоціація когнітивної лінгвістики і поетики
Всеукраїнська асоціація з мовного тестування та оцінювання

ЯКІСНА МОВНА ОСВІТА
У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ:
ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали I Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 листопада 2017 року)*

Суми
Сумський державний університет
2017

- ...кандидата філологічних наук : 10.01.01 / Сидорова Анна Геннадьевна. – Барнаул, 2006. – 218 с. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.asu.ru/files/documents/00002748.pdf> (Дата звернення: 12. 10. 2017)
2. Тимашков А. Ю. К истории понятия интермедиальности в российской и зарубежной науке [Електронний ресурс]. URL : <http://www.biblioteka.vpu.lt/zmogusirzodis/PDF/literaturologija/2007/tim21-26.pdf> (дата звернення: 11.10.2017)
3. Тишуніна Н. В. Методологія інтермедіального аналізу в світлі міждисциплінарних досліджень // Методологія гуманітарного знання в перспективі ХХІ століття. К 80-літтю професора Моїсея Самойловича Кагана. Матеріали міжнародної наукової конференції, 18 травня 2001, Санкт-Петербург, Серія «Symposium» №12, Санкт-Петербург: Санкт-Петербурзьке філософське товариство, 2001. – с. 149-153
4. Fowles, J. The Collector / John Fowles // Vintage. – London, 1998. – 164 р.
5. Free online encyclopedia [Електронний ресурс]. Дата оновлення: 04. 10. 2017. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Information_Age (дата звернення: 11. 10. 2017)

Пилипенко-Фріцак Н.А.
Сумський державний університет

**УРАХУВАННЯ МЕТОДИКИ
НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ НАВЧАННЯ
ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДІЄСЛІВ РУХУ
АНГЛОМОВНИМИ СТУДЕНТАМИ
НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ**

Великі труднощі відчувають іноземні студенти під час засвоєння будь-якого рівня української мови при відсутності певних мовних явищ у системі рідної мови і в мовній свідомості, оскільки саме з причин відсутності певних одиниць відбувається їх несприйняття.

Метод зіставного аналізу дозволяє вивчити та описати одиниці однієї мови в порівнянні з іншою, виявити засоби їх передачі та тим точніше представити властивості мовних одиниць.

Зіставний аналіз мовних явищ англійської та української мов виявляє наявні між ними подібності, часткові розбіжності,

відмінності та повну відсутність певних явищ або в рідній, або в українській мові.

Урахування характеру співвідношень мов дозволяє визначити ступінь «легкості / важкості» оволодіння мовними явищами української мови, передбачити специфіку труднощів, які при цьому виникають, прогнозувати типові помилки студентів. Урахування внутрішньої мовної системи у свідомості учнів, співвідношення відмінностей і подібностей мовних явищ в рідній та мові, що вивчається, повинні бути основою відбору, організації, пред'явлення та закріплення мовного матеріалу під час вивчення кожного конкретного явища.

Концепція викладання нерідної мови (мови як іноземної), що орієнтована на певний мовний контингент учнів і базується на зіставному підході, відома в лінгводидактичній науці як методика національно-мовної орієнтації навчання іноземної мови.

Методика національно-мовної орієнтації передбачає певну стратегію навчання мови, встановлення граматичних елементів мови, які є необхідними та достатніми для оволодіння українською мовою на певному етапі навчання, відповідний відбір і організацію мовного матеріалу, оптимальні засоби його подання та закріплення, аналіз типових помилок.

Від правильно обраного способу подання мовних явищ залежить успішне формування в учнів нової внутрішньої мовної системи – основи для виникнення нової комунікативної компетенції.

До числа найбільш важких для вивчення в іноземній аудиторії відносять тему «Дієслово». Дієслово являє собою складну лексико-граматичну категорію в загальній системі частин мови. Однією з функціонально-семантичних і граматичних її груп є система дієслів руху. Всі семантичні групи дієслів викликають великі труднощі в процесі оволодіння українською мовою іноземними студентами і дієслова руху не є винятком. Вивчення дієслів руху в порівняльному плані виявляється доцільним, оскільки належність української та англійської мов до різних мовних типів, специфіка їх лексичного ладу визначає і специфіку функціонування лексичних і граматичних засобів передачі способів і характеру руху.

Труднощі під час вживання дієслів руху англomовними студентами викликані насамперед тим, що в українській мові дієслова руху складають своєрідну групу зі специфічною семантикою, якої не спостерігається в англійській мові. В українській мові ці дієслова об'єднуються в пари слів із загальним коренем (крім дієслів йти –

ходити) за такими ознаками: односпрямованість / неодноспрямованість (різноспрямованість), однократність / багатократність, визначеність / невизначеність руху. У пари об'єднуються дієслова, що позначають один і той же спосіб пересування: «пішки» - дієслова *йти* - *ходити* та «за допомогою транспорту» - дієслова *їхати* - *їздити*, *летіти* – *літати* тощо.

Складний для іноземних студентів матеріал з теми «Дієслова руху» доцільно подавати поетапно, на лексичній основі, враховуючи характер співвідношення з відповідними англійськими дієсловами.

Спочатку подаємо дієслова *гуляти*, *йти*, *їхати* з визначенням їх основних лексичних значень і вивчаємо парадигму дієвідмін дієслів *йти* та *їхати*. Наголошуємо на тому, що дієслова *гуляти* та *йти* можуть відповідати одній англійській лексичній одиниці *to walk*, тому нечітко диференціюються англомовними студентами. Семантизуємо значення обох дієслів шляхом додавання до перекладу декількох синонімів: *гуляти* - *to go for walk, to stroll*; *йти* - *to walk, to go, to be going* - і створення відповідних мовних ситуацій. Дієслова *йти* та *їхати* можуть відповідати одному дієслову *to go*, тому семантизуємо ці українські дієслова шляхом коментування. Наводимо словосполучення *Йди (їдь) сюди!*, в якому дієслово *йти* має значення англійського дієслова *to come*: *Come here!*

По-друге, вивчаємо дієслова односпрямованого та неодноспрямованого руху. В англійській мові відсутня диференціація дієслів за характером руху, тому виявляємо їх значення шляхом коментування. Розглядаємо спочатку тільки дві пари дієслів: *йти* - *ходити*, *їхати* - *їздити*. Значення односпрямованого та неодноспрямованого руху в англійській мові в деяких випадках виражаються за допомогою часу дієслів. Так, час дієслів односпрямованого руху часто відповідає часу групи Continuous, час дієслів неодноспрямованого руху - часу групи Indefinite.

При подальшому вивченні пред'являємо матеріал з утворення дієслів руху доконаного виду. При вивченні доконаного виду повідомляємо учням, що дієслова неодноспрямованого руху не мають видової пари. Від дієслів односпрямованого руху утворюються дієслова доконаного виду за допомогою префіксів: дієслова доконаного виду зі значенням «початку дії»: *йти*, *поїхати* - *to go, to start, to set off*. Для закріплення знань про вид дієслів руху вивчаємо способи утворення префіксальних дієслів руху доконаного виду. Представляємо тільки префіксальні дієслова доконаного виду,

утворені від дієслів односпрямованого руху *йти, їхати* приєднанням префіксів.

Наступний крок – вивчення інших безпрефіксальних дієслів односпрямованого і неоднаспрямованого руху. Представляємо основні пари безпрефіксальних дієслів руху, що підлягають вивченню.

Наприкінці вивчаємо видові пари префіксальних дієслів руху.

Для закріплення матеріалу, розвитку мовних і мовленнєвих вмінь та навичок проводимо граматичні та лексичні вправи. Водночас закріплюємо мовленнєві теми, мовні явища яких пов'язані з лексичним та граматичним матеріалом, що вивчається.

Методика національно-мовної орієнтації викладання другої (нерідної) мови ґрунтується на принципі свідомого вивчення мовних явищ усіх рівнів. Розуміння та осмислення явищ української та рідної мов, наявних співвідношень між двома мовами дає можливість іноземним студентам свідомо протистояти інтерференції в разі розбіжностей, проводити необхідну корекцію своїх помилок (наявних та можливих) і в той же час, за наявністю відповідностей, проводити перенесення елементів, що співпадають.

Писанко М.Л.

Київський національний лінгвістичний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ ОСНОВ НАУКОВОГО ПИСЬМА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Відповідно до "Концепції організації підготовки магістрів в Україні" (2010), Програми з англійської мови для університетів/інститутів (2001) та Загальноєвропейських рекомендацій випускник магістратури мовних факультетів ВНЗ має досягти рівня С2.1 у писемному мовленні, який передбачає здатність продукувати логічні наукові статті, анотації, тези наукових доповідей. Зазначені вимоги до випускників магістратури мають корелювати з вимогами відповідної освітньо-кваліфікаційної характеристики і відображатися у відповідних навчальних програмах з англійської мови для освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр". Саме це зумовило необхідність створення спецкурсів з навчання наукового письма англійською мовою і розробку відповідних програм.